

GEGEVENSUITWISSELING JGZ

Een overzicht van de wettelijke, bestuurlijke en financiële verantwoordelijkheidsverdeling in en door de JGZ

Wat	Verantwoordelijk	Financiering
JGZ		
Doorontwikkeling gegevensuitwisseling JGZ huidig pakket Wpg & Bpg	Gemeenten via VNG (volgt uit afspraak dVNG-dPG)	VNG via Gemeentefonds (zo'n €21 miljoen beschikbaar).
Invoeren nieuwe_ gegevensuitwisseling n.a.v. nieuwe taken JGZ in Wpg & Bpg	Gemeenten via VNG (volgt uit Wpg)	VWS: b.v. ophogen budget gemeentefonds of subsidieregeling gemeenten.
RVP		
Nieuwe taken RVP	VWS (volgt uit routekaart vaccineren)	Bv door opdracht NictiZ, ophogen vergoeding vaccinatie.
Na evaluatie invoering nieuwe taak RVP (planning is na twee jaar).	Gemeenten via VNG (volgt uit routekaart vaccineren)	VNG via Gemeentefonds
Andere wettelijke basis		
Aanpassing/implementatie nieuw item nodig krachtens algemene en niet JGZ/RVP specifieke wet- en regelgeving	Afhankelijk van wet/algemeen beleid VWS; doorgaans de zorgverlener zelf. In deze context dus de gemeenten via de VNG.	In praktijk wordt per beleidsterrein de afweging gemaakt of er een (gebundelde) subsidieregeling voor de desbetreffende sector komt. Voor de JGZ ligt dit minder voor de hand gelet op het feit dat er al jaarlijks zo'n €21 miljoen in het Gemeentefonds komt voor de digitale gegevensuitwisseling.

TOELICHTING JURIDISCHWet publieke gezondheid*JGZ algemeen*

Colleges van B&W zijn op grond van art. 5 Wet publieke gezondheid (Wpg) verantwoordelijk voor het laten uitvoeren van de in Wpg en het Besluit Publieke Gezondheid (Bpg) genoemde JGZ-taken en op grond van art. 6b Wpg voor het (laten) uitvoeren van het Rijksvaccinatieprogramma (RVP) door hun JGZ-uitvoerder. De colleges van B&W zijn dus in de zin van de Wpg zorgverlener, maar zij kunnen de uitvoering van de JGZ en het RVP 'in huis houden' en laten uitvoeren door een gemeentelijke dienst, maar ook laten uitvoeren door een GGD of een thuiszorgorganisatie.

Op grond van de Regeling eisen software ex artikel 5, derde lid, Wet publieke gezondheid zijn gemeenten verantwoordelijk dat er in de JGZ gebruik wordt gemaakt van software die digitale overdracht en uniforme registratie mogelijk maakt.

RVP

Voor nieuwe vaccinaties geldt dat er een aanpassing van het Besluit publieke gezondheid moet komen. Pas wanneer dit gebeurd is, zijn gemeenten verantwoordelijk voor het

RVP. In een periode van 1-2 jaar is VWS dus nog primair verantwoordelijk, ook voor de software die digitale overdracht en uniforme registratie mogelijk maakt.

Wetvoorstel elektronische gegevensuitwisseling in de zorg

Op grond van het wetvoorstel elektronische gegevensuitwisseling in de zorg (Wegz), dat naar verwachting in Q1 2021 aangeboden wordt aan de TK, moeten we een AMvB voor de JGZ maken. Dat de JGZ zijn taken digitaal/elektronisch uitvoert vloeit nu voort uit de WPG en bijhorende Regeling Software. Vanuit het oogpunt van 'wetshygiëne' moet er op basis van deze Kaderwet Wegz een AMvB komen waarmee de Regeling Software komt te vervallen.

Een dergelijke AMvB hoeft niet bij aanbieden van het wetvoorstel gereed te zijn, maar wel tegen de tijd dat het wetvoorstel aangenomen wordt en in werking treedt. Volgens DI is dit op z'n vroegst begin 2022.

Insteek is om voor de JGZ een AMvB te maken waarin niet wordt afgedwongen volgens welke generieke en specifieke normen (en standaarden) dit dient te gebeuren. Dit past bij de huidige situatie: er wordt immers al digitaal gewerkt/uitgewisseld in de JGZ. Dit wordt de spoor 1 benadering genoemd door WJZ.

Er bestaat ook nog een spoor 2 benadering. Dat is een AMvB waarin wel staat welke generieke en specifieke normen (en standaarden) gebruikt moeten worden bij de gegevensuitwisseling in en door de zorgverleners. Dit vraagt de nodige voorbereidingen/doorontwikkelingen/investeringen in en van de sector. Gelet op de stand van digitalisering van de JGZ-sector, de implementatievraagstukken die er zijn bij het door ontwikkelen van de gegevensvraagstukken is het verstandig om eerst te beginnen met spoor 1 (DAT) en op langere termijn te werken aan spoor 2 (WAT).

TOELICHTING FINANCIËEL

Regulier

Sinds 2010 wordt in de JGZ digitaal gewerkt en is de financiering hiervan decentraal geregeld. Digitaal werken in de JGZ vergt beheer, onderhoud en waar mogelijk doorontwikkeling van informatiestandaarden en digitale infrastructuur voor het registreren van gegevens en de uitwisseling ervan. In het gemeentefonds is momenteel zo'n €21 mln beschikbaar om hieraan invulling te geven. Daarnaast zet het Nederlands Centrum Jeugdgezondheid (NCJ) een deel van de instellingssubsidie van VWS in voor een eenduidige registratie in het Digitaal Dossier JGZ met een actuele BasisDataSet (BDS).

Tijdelijk

Vanaf 2011 tot en met 2018 heeft VWS voor in totaal zo'n € 1.877.608,- aan subsidie verleend aan NictiZ voor het tot stand brengen en coördineren van de digitale gegevensuitwisseling JGZ-RVP. Deze subsidie is door de sector ook gebruikt voor de ontwikkeling van de 'reguliere' gegevensuitwisseling in de JGZ. VWS heeft dit oogluikend toegelaten gelet op de samenhang met de 'reguliere' digitalisering van de JGZ. Eind 2018 had het merendeel van de JGZ-organisaties de digitale gegevensuitwisseling inzake RVP op orde en heeft VWS het project afgesloten. Voor de coördinatie van dit project had VWS een Stuurgroep Digitale gegevensuitwisseling JGZ-RIVM ingericht met het RIVM,

GGD GHOR NL, ActiZ, het NCJ en NictiZ. Deze stuurgroep is in 2018 opgeheven. Tijdens de laatste bijeenkomst van de VWS Stuurgroep Digitale gegevensuitwisseling JGZ-RIVM van 26 juni 2018 hebben GGD GHOR NL, ActiZ, RIVM, NCJ en VNG toegezegd zelf afspraken te maken over wat er operationeel gebeuren moet, hoe de governance/besluitvoering ingericht gaat worden, hoe de verantwoordelijkheden verdeeld worden en met welke partijen op welk moment wat afgestemd wordt.

Situatie JGZ algemeen vanaf 2019

Gelet op de wettelijke verantwoordelijkheidsverdeling met betrekking tot de uitvoering van de JGZ, de bijbehorende digitale gegevensuitwisseling en het daarvoor door het Rijk beschikbaar gestelde budget in het Gemeentefonds heeft de VNG besloten om met ingang van 2019 de financiering van de coördinatie van het beheer van de digitale gegevensuitwisseling in de JGZ, inclusief het RVP, door NictiZ namens haar leden voor rekening te nemen. Dit principebesluit is op 8 oktober 2019 in een overleg tussen 5.1.2e en 5.1.2e genomen en in de loop van 2019 bestendigd en uitgewerkt door de VNG conform de daarvoor geldende besluitvormingsprocedures.

VWS is vanaf 2019 niet meer direct betrokken bij het besluitvormingsproces van de JGZ-sector, de VNG en het RIVM over het beheer van de digitale standaarden in de JGZ door NictiZ. VWS maakt geen onderdeel uit van de hieruit voortvloeiende afspraken en overleggen en is dan ook niet op de hoogte van hoe de interne besluitvorming en afstemming op dit moment georganiseerd is. Het is immers gelet op de verantwoordelijkheidsverdeling in de JGZ aan de voor de uitvoering verantwoordelijke partijen en hun vertegenwoordigers om dit proces zelfstandig in te richten en uit te voeren. Dit is een bewuste keuze geweest omdat we willen dat de sector de eigen verantwoordelijkheid op het terrein van digitalisering op zich neemt en niet telkens bij uitvoeringsproblemen, financieringsvraagstukken en het stellen van prioriteiten zich tot VWS wendt om een oplossing te vinden. Voor het invoeren van toestemmingsverklaring binnen het RVP speelt VWS nog wel een rol in de aansturing en planning (zie onder).

BELEIDSAFSPRAKEN

Beleidslijn aanpassingen digitaal JGZ regulier

Het Rijk maakt zo'n 21 miljoen euro per jaar over aan het Gemeentefonds ten behoeve van de digitale gegevensuitwisseling in de JGZ. Het uitgangspunt hierbij is dat kosten die voortvloeien uit en samenhangen met digitale gegevensuitwisseling gedekt worden uit dit budget.

Het functioneel beheer/door ontwikkelen van de BDS en de RVP-standaarden vallen onder de instellingssubsidie aan het NCJ. Deze taken kunnen niet door een andere partij uitgevoerd worden gelet op de benodigde kennis van de JGZ-uitvoeringspraktijk.

Als er nieuwe taken aan het basistakenpakket JGZ toegevoegd worden, dan is het logisch dat voorafgaand aan de invoering afspraken gemaakt worden over de benodigde aanpassingen van het budget bestemd voor uitvoering van de JGZ en de bijhorende aanpassing van de digitalisering irt wat het Rijk stort in het Gemeentefonds. Daarnaast vindt er geen structurele financiering plaats voor de digitalisering vanuit het Rijk.

Beleidslijn aanpassingen digitaal JGZ n.a.v. uitbreiding/aanpassing RVP

Bij implementatie van een nieuwe vaccinatie ligt de verantwoordelijkheid en de financiering voor de aanpassingen in de RVP-registratie die vanaf de start nodig zijn, nog bij VWS/RIVM. De routekaart RVP schrijft voor dat we over verdere ICT-aanpassingen praten op het moment dat VWS nog verantwoordelijk is (dus in de eerste twee jaar van de implementatie een nieuwe vaccinatie¹). De vaccinatie gaat pas over naar het RVP, als de evaluatie van het nieuwe vaccinatietraject is uitgevoerd. Pas na die periode gaat het naar de gemeente. Idealiter leg je die verantwoordelijkheid al in de implementatiefase ook al weg bij VNG, als zij (uiteindelijk) hier ook geld voor krijgen via het Gemeentefonds. Hier moeten dus goede afspraken over worden gemaakt. Helaas is dat nog niet gebeurd.

Voorbeelden aanpassing digitaal n.a.v. algemene wet- en regelgeving

Informed consent

Per 1 januari 2019 zijn gemeenten verantwoordelijk geworden voor de uitvoering van het RVP. Bij deze wijziging van de Wet publieke gezondheid kwam naar voren dat de 'informed consent procedure' nog niet goed was ingeregeld bij het Rijksvaccinatieprogramma. Het gaat hierbij om zowel de deelname aan het RVP als de doorlevering van de RVP-gegevens aan het RIVM.

Voor het inbouwen van informed consent in de RVP-registratie moet nog besloten worden welke route voor financiering en coördinatie gevolgd gaat worden. De besluitvorming is vertraagd door COVID-19 drukte. Het overleg verloopt moeizaam omdat het traject rondom informed consent ingewikkeld is en op veel praktische bezwaren stuit. Bij de JGZ-organisaties als het gaat over de financiering en aansturing van ICT-leveranciers. En in zijn algemeenheid als het gaat over de taak/rolverdeling tussen de diverse partijen. Hieronder een weergave van de belangrijkste afspraken:

- In juni 2020 is in een bestuurlijk overleg met VWS, VNG, JGZ en RIV besproken dat de taak van het doorvoeren van wijzigingen in de ICT bij de JGZ ligt als verantwoordelijke voor de uitvoering van het RVP. De aanpassingen ten behoeve van informed consent vallen hieronder. Het is aan VWS om de financiering te regelen.
- In een vervolg-overleg tussen de VNG en VWS in juli 2020 is afgesproken dat de route van financiering van VWS via het Gemeentefonds zou lopen.
- Tijdens een later overleg is de financieringsroute via het Gemeentefonds toch afgeketst, omdat dit voor de VNG en JGZ geen werkbare optie is vanwege het feit dat dit budget niet geormerkt kan worden voor de aanpassing in de DDJGZ, tenzij via een lang proces (terugstorten van gemeentegeld naar centraal niveau).
- Er zijn twee andere opties genoemd, die daarna zijn uitgezocht door VWS maar er is nog geen eindbesluit.
- Er speelt ook een discussie rondom het gebruik van Mitz, een applicatie die toestemmingsverklaring voor zorgverleners kan bundelen. VWS is verantwoordelijk voor de financiering van het traject, de uitvoering ervan ligt bij de JGZ. De financieringsroute wordt waarschijnlijk deels VWS naar GGD-regio's (financiering decentrale proces en ICT-leveranciers) en deels VWS naar Actiz/GGD-GHOR (projectleider en organisatie).

¹ Dat ligt aan de ICT-aanpassing, de registratie van een nieuwe vaccinatie moet al ingevoerd zijn voor de start van de vaccinatie; na 1-2 jaar wordt de implementatie ge-evalueerd en kunnen er evt aanpassingen nodig zijn; daarna gaat het over naar het Gemeentefonds

Wens VIPP specifiek JGZ?

Een VIPP (versnelling informatie-uitwisseling patiënt professional) is een stimuleringsprogramma vanuit VWS om de gegevensuitwisseling in/tussen bepaalde sectoren te bespoedigen.

In meerdere zorgsectoren is de afgelopen jaren een impuls gegeven aan het digitaal op orde brengen van (patiënt/cliënt)gegevens in de digitale dossiers die zorgverleners voeren. Dit opdat patiënten en cliënten elektronische inzage kunnen krijgen in hun eigen gegevens en daarmee meer regie kunnen nemen over hun eigen gezondheid. Inzage kan via een portaal maar bij voorkeur via een persoonlijke gezondheidsomgeving (PGO). In totaal wordt er op dit moment voor meer dan 400 mln. subsidie verstrekt aan onder meer; de ziekenhuizen, huisartsen, GGZ en de geboortezorg om dit voor mekaar te krijgen.

In de JGZ is nog geen sprake van een VIPP. Het is echter goed voorstelbaar dat de sector tot de vaststelling komt dat hier behoefte aan is. Het is zaak dat de sector dan zelf met een werkagenda komt (wat moeten we in stappen voor mekaar krijgen om de uitwisseling van informatie met de cliënt (ouders en/of kinderen) optimaal te laten verlopen). Het is voorstelbaar dat de sector ook VWS zal vragen om hier een financiële bijdrage aan te leveren in de vorm van een subsidie. Ook hier geldt dat de gemeenten en niet VWS verantwoordelijk is en financiering vanuit het Gemeentefonds/onder coördinatie van de VNG geregeld moet worden.

VIPP Babyconnect

VIPP Babyconnect is het 'Versnellingsprogramma informatie-uitwisseling patiënt en professional' in de geboortezorg. Het programma richt zich op het verbeteren van digitale gegevensuitwisseling in de geboortezorg, ook tussen organisaties uit verschillende regio's. Het programma Babyconnect wordt uitgevoerd door Stichting CareCodex en is mogelijk gemaakt door CZ. Specifiek voor de jeugdgezondheidssector zijn er tussen VWS, het NCJ, ActiZ, GGD GHOR Nederland en stichting CareCodex landelijke samenwerkingsafspraken gemaakt.

De samenwerking met de koepels verliep niet altijd even soepel, de JGZ-instellingen op lokaal niveau zijn heel enthousiast.

De afgelopen tijd is door betrokken partijen gewerkt aan de impactanalyse *uitwisseling van gegevens tussen geboortezorg en jeugdgezondheidszorg*. Er wordt in deze analyse onder meer gekeken naar taken, rollen, planning, kosten en communicatie. Daarnaast wordt er onderzocht welke informatiestandaarden kunnen worden gebruikt en huidige zorginformatiesystemen voldoen om de gegevensuitwisseling te kunnen realiseren. De resultaten hiervan, inclusief aanbevelingen en vervolgstappen, worden in januari 2021 gepresenteerd aan VIPP Babyconnect, ActiZ en GGD GHOR NL, NCJ, VWS en de VNG.

Mogelijke vragen voor aanvullende financiering kunnen worden beoordeeld aan de hand van het schema.